

Davant la cimera de l'OTAN 24-25 de juny, La Haia

La seguretat europea no passa pel rearmament: cal un debat obert i democràtic sobre seguretat

L'arbitrarietat i l'emocionalitat de dirigents irresponsables ens porta a un escenari perillós: el 5% de despesa militar és irracional i no respon a cap estratègia conjunta real de defensa

El Secretari General de l'OTAN, Mark Rutte, no té el mandat de decidir la despesa militar dels països membre.

Divendres 20 de juny de 2025.- Les últimes reunions de l'OTAN han estat els espais on s'ha impulsat i accelerat l'escalada militar global, i les seves accions i estratègies comunicatives estan orientades a aquest únic fi. És un moment oportú per a la reflexió, i per obrir un debat públic real sobre aquesta escalada militar que ens posa en risc seriós com a humanitat.

A Catalunya hi ha ara mateix un procés participatiu oficial obert, anomenat [Fòrum Català de Pau](#), per recollir propostes per dissenyar i aprovar aquest mateix any una política catalana de pau. En aquest procés, on participen diferents departaments del Govern, ens locals i actors de la societat civil, es debat sobre seguretat i construcció de pau, a Catalunya i al món, des d'unes perspectives poc considerades fins ara quan es parla de l'OTAN o del pla ReArm Europe.

Per la seva gravetat i rellevància, **Lafede**, que integra 135 entitats de cooperació, drets humans i pau, considera imprescindible obrir un debat públic real i transparent sobre la militarització, i incorporar altres veus i altres arguments en aquest debat.

Per això, Lafede va encarregar un [informe](#) a [Mèdia.cat](#) sobre la cobertura mediàtica d'aquest tema i la seva evolució. S'ha constatat com des de la presidència de la Comissió Europea s'ha impulsat un relat únic que no ha estat prou analitzat ni debatut:

- el 71% dels articles analitzats utilitzen un **llenguatge** que normalitza el discurs militarista.
- el 76% d'articles d'informació analitzats, les úniques **fonts** citades són oficials, governamentals o pro militarització (think tanks, empreses armamentístiques o fonts vinculades amb militars
- la gran majoria d'articles analitzats, i sobretot els informatius, presenten la militarització com a **fet** inevitable i lògic.

Per ajudar a revertir la situació, Lafede també ha encarregat a un destacat professor especialitzat en la cobertura de conflictes socials i internacionals, Xavier Giró, un [document](#) de pistes de treball reorientar de manera responsable les narratives sobre militarisme i seguretat.

En aquest document es recullen alguns dels arguments i enfocaments que les organitzacions socials (Escola de Cultura de pau, Fundipau, Lafede) consideren imprescindible posar sobre la taula.

AUGMENTAR LA DESPESA EN ARMAMENT ÉS UNA DECISIÓ LEGAL I DEMOCRÀTICA? ÉS URGENT OBRIR UN DEBAT PÚBLIC REAL SOBRE COM S'ESTAN PRENENT LES DECISIONS POLÍTIQUES SOBRE REARMAMENT

- Augmentar la despesa militar va contra el principi pacifista de l'article 3.1 del Tractat de Funcionament de la UE ("La Unió té com a finalitat promoure la pau, els seus valors i el

benestar dels seus pobles"). Caldria impugnar-ho davant el Tribunal de Justícia de la UE per ser contrari als tractats fundacionals.

- El **paraigües nuclear que es parla d'impulsar a Europa també va en contra del Tractat de No Proliferació Nuclear**, signat i ratificat pels estats europeus.
- El **Secretari General de l'OTAN, Mark Rutte, principal impulsor del rearmament europeu, no té el mandat de decidir la despesa militar dels països; aquesta és una competència dels estats membres**. La seva influència a l'hora de determinar els pressupostos dels governs (elegits democràticament) no prové de cap tipus de legitimitat democràtica.
- El **rearmament europeu s'està imposant sense cap mena de consulta pública**: avança sense un debat públic real, transparent o plural, i per tant en contra dels drets de la ciutadania. Les decisions clau s'estan prenent en espais tancats i allunyats, de manera accelerada, i s'està informant de manera més emocional que racional, malgrat que afecten profundament les nostres societats, tant a nivell econòmic com polític i social. **Si no hi ha una base de consens social, aquestes polítiques careixen de legitimitat**.
- La **manera com s'estan prenent les decisions del rearmament posa en risc el control democràtic sobre la despesa pública, alhora que reforça la influència de la indústria militar a l'hora d'establir les prioritats col·lectives**. Cal que els governs siguin sobirans sobre les seves decisions de despesa.

EL PLA DE REARMAMENT I EL 5% SENSE PLA NI JUSTIFICACIÓ: TÉ SENTIT REPRODUIR EL CONCEPTE DE "REARMAMENT"? O BÉ ALTRES CONCEPTES COM "ESCALADA MILITAR" O "CURSA D'ARMAMENTS" SERIEN MÉS ACURATS PER DESCRIBRE LA SITUACIÓ ACTUAL?

- Europa ja està armada. La suma del pressupost militar dels països de la UE triplica la despesa militar de Rússia (al 2023, despesa militar de Rússia = 126.565 milions de dòlars, despesa militar de la UE = 373.878 milions de dòlars) (veure dades i gràfics a l'Annex 1). Si en comptes de calcular la despesa de la UE es calculés la despesa de l'OTAN, que incorpora els EEUU, el primer país en despesa militar, el domini militar respecte de Rússia seria molt més exagerat. A Europa no li cal rearmar-se perquè ja està armada. **"Rearmament" és un eufemisme d'"escalada militar" o de "cursa d'armaments", quan Europa a dia d'avui ja té una superioritat militar molt gran a Rússia**.
- La crida a l'increment de la despesa es fa **sense una identificació clara d'amenaces, necessitats i possibles respostes**, com s'hauria de fer en qualsevol reforma del sector de la seguretat. Les amenaces identificades són massa generals (el neoimperialisme de Putin i la deriva de Trump), i a partir d'aquí s'arriba a la conclusió automàtica que el cal que fer és armar-se més. Per tant, es podria dir que el rearmament, tal com s'està impulsant, es configura com una política de seguretat il·legítima, **com una simple "resposta automàtica" al context geopolític global actual**, sense més reflexió ni debat profunds.
- Malgrat que l'argument actual a favor de l'armament insisteix en el suport a Ucraïna, la crida a augmentar el pressupost militar no procedeix de la invasió d'Ucraïna: les **consignes de l'OTAN perquè els seus membres augmentessin la despesa militar fins al 2% del PIB daten de molt abans del 2022, concretament des del 2006**.
- No s'està especificant ni qüestionant prou en què es gastaran els fons (avions? drons?, ciberseguretat?). No és el mateix cost per a unes armes que per a d'altres, i com que no s'explica, **desconeixem en quin fonament es basen per exigir el 2% o el 5% del PIB a despesa militar**.

- **L'argument d'armar-se més com a "dissuasió militar" no se sosté:** el poder de dissuasió no depèn tant de les armes que tinguís com que l'altre pensi si les faràs servir o no. Fins que no hi hagi una política real de defensa conjunta, i més agilitat en la presa de decisions, és com a mínim qüestionable la suposada capacitat de dissuasió. En qualsevol cas, armar-se com a mesura de dissuasió alimenta la retòrica amenaçadora i la desconfiança.

QUIN MODEL DE SEGURETAT PER A EUROPA I EL MÓN? COL·LABORAR A LA DISTENSIÓ I NO AMB L'ESCALADA, AMB NOUS MODELS DE SEGURETAT

La responsable de la diplomàcia europea insisteix en l'argument de l'amenaça russa, quan ja s'ha demostrat que els dirigents rus i nordamericà poden aliar-se en funció dels seus interessos. Arguments com que Rússia està gastant més en defensa que en sanitat, educació i política social juntes, i que això forma part d'un pla d'agressió a llarg termini, i que ningú no gasta tant en militarització si no és per utilitzar-ho, és un argument que es pot aplicar exactament igual des del costat rus, i així contribuir a una escalada sense fre ni topall.

- **Rússia no té interès ni capacitat militar d'atacar altres països més enllà d'Ucraïna.** Amb prou feines aconsegueix soldats per enviar a Ucraïna i molts militars coincideixen que seria un suïcidi militar obrir un segon front. Malgrat que alguns països bàltics, escandinaus o centreeuropeus ho perceben com una amenaça propera, és poc realista que succeeixi.
- **Un augment de la despesa militar necessàriament augmentarà la percepció de Rússia que la UE i l'OTAN l'amenacen.** Malgrat això, ni l'OTAN ni la UE proposen cap mesura per a mitigar la percepció d'amenaça que pugui tenir Rússia. **La percepció de seguretat ha de ser compartida.**
- **Cal dimensionar les percepcions d'amenaça:** una amenaça inexistent va portar-nos a una guerra a Irak de la qual encara avui patim les conseqüències, i una amenaça improbable està justificant atacs a Iran, el que porta a un escenari incert a una regió molt tensionada. **Les amenaces més imminents** a la nostra seguretat **provenen de la crisi ecosocial** (desastres climàtics, difícil accés a l'habitatge, precarització), i calen polítiques resilients, tant a nivell local, com nacional i comunitari, per afrontar aquests reptes col·lectius.
- **La violència genera més violència i recel, i incrementa les possibilitats d'un conflicte armat, per tant, ens ofereix menys seguretat.** Enviar armes o armar-se més no aturarà les guerres, sinó que, formalment, l'existència de més armes utilitzades implica una exposició més gran a la violència i a més morts.
- **Cal apel·lar a una política de seguretat basada en la distensió, en comptes de la dissuasió militar amb Rússia.** És necessari que l'OTAN, la UE i els seus estats membres clarifiquin i apostin per mesures diplomàtiques i de diàleg amb Rússia, Ucraïna i els Estats Units. Tot i que la UE diu prioritzar la pau a Ucraïna, no sembla haver recolzat de forma prou decidida funcions de facilitació o recolzament al diàleg entre Rússia i Ucraïna, ni ha presentat plans de pau suficientment sòlids per a una sortida negociada al conflicte. Per això reclamem majors esforços per a impulsar:
 - Accions de facilitació de diàleg;
 - Propostes de fulls de ruta per sortides negociades al conflicte armat entre Rússia i Ucraïna;
 - Establiment progressiu de mesures de confiança amb Rússia.

- **Cal parlar de la seguretat des del paradigma de la seguretat humana (Nacions Unides, 1994): una aproximació centrada en les persones i en cobrir les seves necessitats humanes —tals com alimentària, econòmica, sanitària, política, respecte als drets humans)—, que va molt més enllà de la dissuasió i l’amença.** Els milers de milions que s’estan invertint en defensa militar són recursos que s’estan traient d’altres finalitats, que no es poden destinar a afrontar les urgències que la ciutadania percep com a amenaces del dia a dia, tals com desigualtat estructural, accés a l’habitatge, crisi ecològica, dificultats per accedir a una feina digna, etc. El que es reclama no és, doncs, una seguretat armada, sinó una seguretat que es manifesti en forma de serveis públics eficients, justícia climàtica, educació de qualitat, sanitat accessible i comunitats resilents.
- **La cultura de la violència que s’està reforçant és incompatible amb els valors que moltes persones joves intenten cultivar per construir seguretat**, com ara la cooperació, la sostenibilitat i la solidaritat. Defensar Europa no hauria de traduir-se en una espiral de rearmament, sinó en la construcció d’una cultura de pau, d’un sentit de solidaritat i en la capacitat d’unir-nos en la diversitat.

REARM EUROPE ÉS SOBRETOT UN PLA ECONÒMIC AMB BENEFICIARIS MOLT CONCRETES I DEIXARÀ MILIONS DE PERSONES DAMNIFICADES PER LA DESINVERSIÓ SOCIAL

La proposta del Secretari general de l’OTAN d’exigir un 5% del PIB per a despesa militar, 3,5% del PIB en despesa militar directa, més un 1,5% del PIB anual en inversions relacionades (infraestructures i indústria) dinamitzarà bàsicament les empreses de la guerra i l’economia nordamericana, després de les decisions erràtiques amb els arranzels. Els agents econòmics catalans han de ser responsables i valorar el sentit i l’oportunitat de sumar-s’hi.

- **La previsió d’obtenir aquests 800.000 milions d’euros per al pla ReArm Europe, necessàriament s’hauran de restar d’altres partides o s’hauran d’apujar impostos.** Es tracta de fons reubicats de polítiques socials de la UE? D’on es treuran els diners un cop s’hagin de pagar els préstecs? Retallades socials o pujades d’impostos? Quin cost tindrà l’augment de deute públic?
- **El pla ReArm Europe reforçarà programes militars que poden obtenir resultats d’aquí a 2 o 3 anys**, però no servirà per mitigar ni dissuadir una escalada de la violència en el conflicte a Ucraïna a curt termini.
- **L’argument que invertir en despesa militar genera creixement i riquesa és enganyós. La indústria militar sol ser deficitària, amb grans inversions públiques i beneficis privats**, i no aporta cap bé comú, sinó més aviat la destrucció de la infraestructura civil. Diversos estudis han demostrat que la despesa militar té un efecte multiplicador econòmic menor comparat amb altres sectors com l’educació, la salut o les energies renovables. Per exemple, l’Institute for Economics and Peace, afirma que "Cada dòlar invertit en educació o sanitat genera més llocs de treball i retorn econòmic que un dòlar invertit en el sector militar.", o Mark Weisbrot et al. (CEPR), a *"The U.S. Employment Effects of Military and Domestic Spending Priorities"* (2011) afirmaven que "Les despeses en educació generen aproximadament el doble de llocs de treball que la despesa militar, per cada milió de dòlars invertits."
- **La violència suposa despeses molt elevades per als països: tot el que es destrueix cal reconstruir-ho: el 2022, l’impacte econòmic de la violència sobre l’economia global va ser de 17,5 bilions de dòlars segons Vision of Humanity).**

- **Les inversions en pau són molt més eficients:** Un informe recent de l'FMI calcula que per cada dòlar invertit en la prevenció dels conflictes armats, els països poden estalviar entre 26 i 103 dòlars en possibles costos associats a la violència. (Veure dades a l'Annex 2)
- **Els dividends de pau també aporten beneficis econòmics:** els beneficis econòmics derivats de reduir la despesa militar per destinar aquests recursos a altres sectors d'inversió pública són significatius per a la societat i poden contribuir a blindar la seguretat humana.
- Èticament **no és acceptable defensar l'augment de la despesa militar perquè generen llocs de treball, igual que no es defensen molts sectors econòmics que suposen mort i destrucció de persones, societats i valors.**

DEL QUE CAL PARLAR ÉS DE POLÍTIQUES EUROPEES DE PAU I SEGURETAT: EL ROL DE CATALUNYA

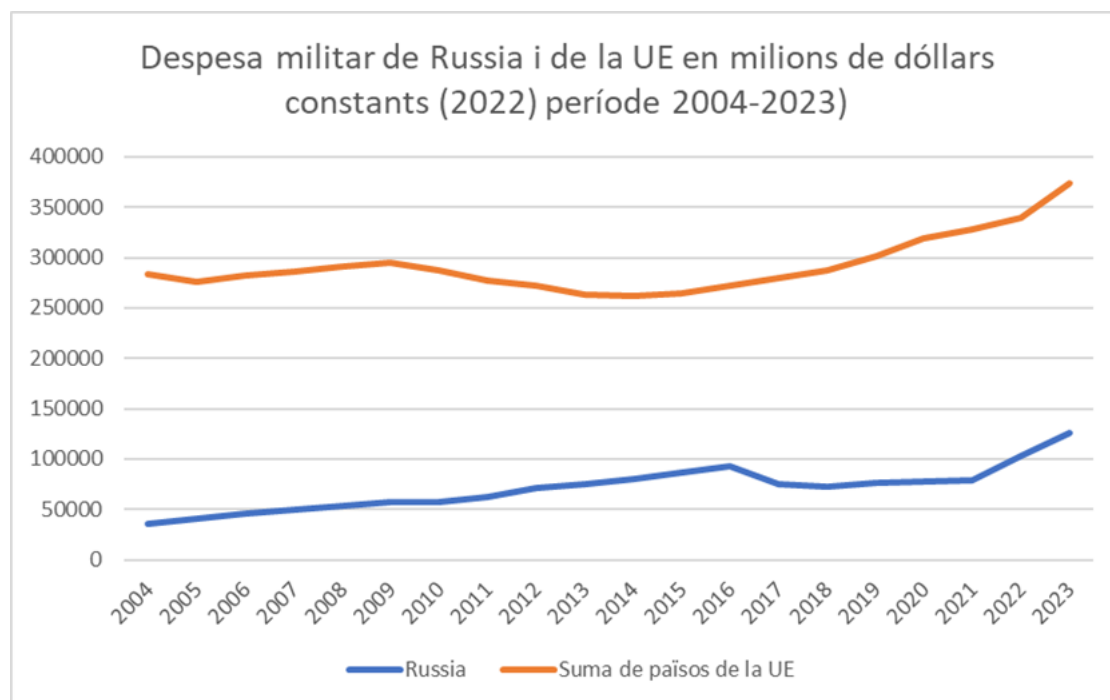
- **Existeix molt poca infraestructura i pressupostos per a la pau:** Mentre que s'apel·la a incrementar la despesa en armament actual fins al 2% i hi ha un Ministeri de Defensa, un exèrcit professional, i una estructura per articular accions militar; la inversió en polítiques de pau és desconeguda (el total de la cooperació al desenvolupament no arriba al 0,3%, la cooperació per la pau no deu arribar al 0,05%), i hi ha molt poques infraestructures de pau. Estructures com l'[Institut Català Internacional per la Pau](#), institut públic i independent per promoure la cultura de pau a nivell català i internacional; el [Consell Català de Foment de la Pau](#), òrgan consultiu i de participació de la societat en les actuacions públiques de foment de la pau; o iniciatives com el [Pla Director País de Pau](#), una política pública de pau de Catalunya amb actuacions aquí i a l'exterior que s'està elaborant; s'haurien de prioritzar i visibilitzar.
- **El Pacte pel Futur de l'ONU**, debatut i aprovat al setembre del 2024, recull el compromís de reduir totes les formes de violència, i **insta els estats a crear i aplicar estratègies nacionals de prevenció per sostenir la pau**, per tal d'abordar les causes profundes de la violència i dels conflictes armats (Acció 18). Catalunya està impulsant un procés en aquest sentit, amb l'elaboració de la primera política pública de pau, el [Pla director país de pau](#), que materialitzi actuacions tant a Catalunya com a l'exterior, prioritats i recursos, de diferents Departaments de la Generalitat i d'ens locals per fomentar la pau.
- **Catalunya té competències suficients i pot abanderar la construcció d'una pau positiva** a través d'actuacions per contribuir a la seguretat humana, donant resposta a les necessitats bàsiques de les persones, aquí i a l'exterior. Ara té l'oportunitat de fer-ho a través de la primera política pública de pau que s'està elaborant, el Pla director País de pau.
- **Perquè els criteris de pau siguin transversals a l'acció dels governs, cal que les polítiques de pau dels estats promoguin els "pilars de la pau", els factors** que, segons els indicadors del Global Peace Índex, són els **que més contribueixen que els països siguin pacífics**, com per exemple un govern funcional; una distribució equitativa dels recursos; l'acceptació dels drets dels altres; bones relacions amb els països veïns; el lliure flux d'informació; o baixos nivells de corrupció.
- Una veritable aposta pel multilateralisme ha d'anar més enllà de modificacions puntuals de l'arquitectura de pau internacional (Nova Agenda de Pau i Pacte pel Futur) i ha d'impulsar **reformes estructurals del Consell de Seguretat de les Nacions Unides perquè siguin institucions justes i eficaces, així com proporcionar mesures aplicables reals per a la Cort Internacional de Justícia**. Si volem un sistema internacional equilibrat en termes de poder, cal **reduir les tensions mitjançant acords multilaterals**.

CONTACTE DE PREMSA

comunicacio@lafede.cat // 676 30 22 41 // 636 79 95 55

Disposem d'experts en pau i seguretat humana que poden atendre les vostres peticions d'entrevistes o més informació i anàlisi.

Annex 1. Comparació de les despeses militars

Font: Base de dades SIPRI.

Detall de les dades (2004-2023)

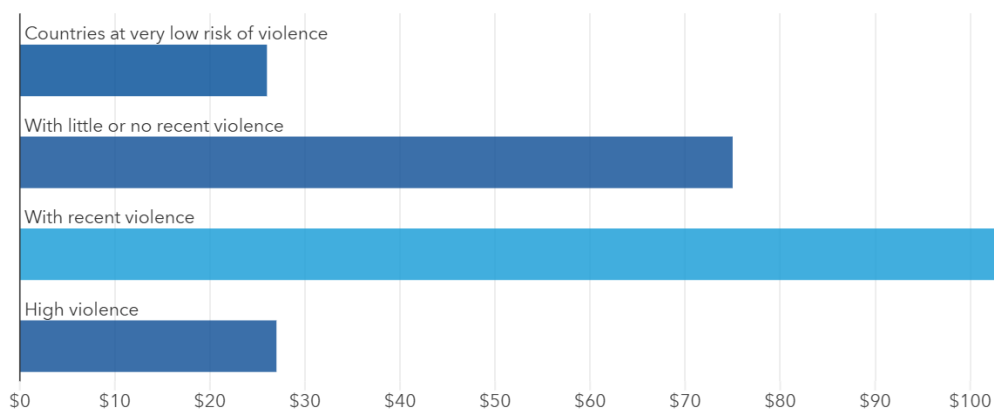
Rússia	35997,38	40893,66	45258,8	49266,89	54134,66	56795,06	57947,28	61840,68	71646,02	75137,01	80527,82	86798,09	93053,03	75422,14	72585,12	75840,33	77630,13	79162,34	102454,8	126565
UE	283251,7	276148	282501,5	286511,3	291255,4	295129,9	287375,2	277354,6	271896,6	263046,2	261463,6	264288,7	272368,3	279671,6	287133,2	301942	319293,6	328018,1	339810,9	373878,8

Font: Base de dades SIPRI.

Annex 2. El cost de la violència

Sound economic policies can help prevent conflict and create large cost savings

Average returns to \$1 invested in policy interventions

Source: H. Mueller, C. Rauh, B. Seimon and R. Espinoza, 2024, "The Urgency of Conflict Prevention – A Macroeconomic Perspective," IMF Working Paper 24/256.

IMF

(Informe sencer aquí: <https://www.imf.org/en/Blogs/Articles/2025/03/13/how-sound-economic-policy-can-help-prevent-conflict>)